

بایسته‌های پژوهشی رضوی - محسن صادقی

فصلنامه تخصصی مطالعات قرآن و حدیث سفینه

سال دهم، شماره ۳۹ «ویژه پژوهش‌های رضوی»، تابستان ۱۳۹۲، ص ۱۷۳ - ۱۸۰

بایسته‌های پژوهشی رضوی

محسن صادقی *

چکیده: شناسایی مدخل‌ها و عنوان‌های شایسته پژوهش در هر موضوع، از مقدمه‌های تحقیق به شمار می‌رود. در موضوع شناخت امام رضا علیه السلام عناوین حدود ۱۳۰ بایسته پژوهشی در ذیل موضوعات کلی‌تر ذکر شده است: مناظره‌ها، خطبه‌ها، عیون اخبار الرضا علیه السلام، ادعیه و زیارات، زیارت، سبک زندگی، توحید و اعتقادات، القاب، موسوعة الامام الرضا علیه السلام، مواعظ رضوی، اخلاق اجتماعی، فرقه‌های اعتقادی، ولایت عهدی، آثار منسوب.

کلیدواژه‌ها: امام رضا علیه السلام - پژوهش / بایسته‌های پژوهشی رضوی / مدخل‌ها.

*. پژوهشگر حوزه علمیه قم، مؤسس و مدیر کتابخانه تخصصی امام رضا علیه السلام.

فصلنامه سفینه تاکنون بارها بایسته‌های پژوهشی در موضوعهای مختلف ارائه کرده است، از جمله در: شماره ۵ (نهج البلاغه)، ۶، ۸، ۹ (صحیفه سجادیه)، ۱۲ (مهدویت)، ۱۹، ۳۶ (علوم حدیث).

اینک خدای بزرگ را سپاس می‌گزاریم که توفیق عرضه فهرستی از موضوعات مرتبط با حجّت هشتم صلوات اله علیه نصیب فرمود. در این فهرست، بایسته‌های پژوهشی به صورت بسیار مختصر و کلی بیان شده‌اند. در بعضی از این موضوعات، کارهای مفیدی ارائه شده، ولی هنوز جای کارهای تحلیلی خالی است. در پاره‌ای از موضوعات، تک‌نگاری مستقل (به شکل مقاله، پایان‌نامه یا کتاب) منتشر نشده که همّت پژوهشگران و ارادتمندان امام رضا علیه السلام را می‌طلبد. همچنین بازنویسی متون کهن به شکل‌های ادبی و هنری، ضرورتی جدی است که کمتر بدان توجه شده است. اساساً یک مشکل اساسی در منابع رضوی، این است که اکثر منابع به تمام زندگی حضرتش پرداخته‌اند نه موضوعهای ریز و جزئی که پژوهش عمیق در مورد آن سامان دهند. اینک فهرست حدود ۱۳۰ موضوع پژوهش رضوی تقدیم می‌شود.

روش‌شناسی مناظرات امام رضا علیه السلام

مناظره با راس الجالوت (رهبر یهود)

مناظره با عمران صابی (رهبر صابیان)

مناظره با هربذ زرتشتی

مناظره با سلیمان مروزی

مناظره با علی بن جهم

خطبه جامع امام رضا علیه السلام در باب امامت

خطبه توحیدیه

حدیث سلسله الذهب

رساله ذهبیه و شروح و ترجمه های آن

احتجاج با علما در مجلس مأمون در باب امامت

درگیری امام رضا علیه السلام با واقفه

ولایت عهدی امام رضا علیه السلام

راویان امام رضا علیه السلام

ابن ابی نصر احمد بزندی

حسین بن مهران

دعبل خزاعی

عیون اخبار الرضا علیه السلام

منابع عیون اخبار الرضا علیه السلام

سبک شناسی عیون اخبار الرضا علیه السلام

کتاب شناسی عیون اخبار الرضا علیه السلام

اصحاب امام رضا علیه السلام

زکریا بن آدم

عبدالعظیم حسنی

محمد بن سنان

فضل بن شاذان

یونس بن عبدالرحمن

کلمات امام رضا علیه السلام

بداء در سخنان امام رضا علیه السلام

- اشعار منسوب به امام رضا علیه السلام
- انتساب کتاب *فقه الرضا* علیه السلام
- بررسی احادیث فقهی امام رضا علیه السلام
- گزارشی از روایات تفسیری امام رضا علیه السلام
- تحلیل محتوای ادعیه رضوی
- تطبیق *صحیفه سجادیه* و ادعیه رضوی
- سبک شناسی ادعیه رضوی
- کاربرد آیات قرآن در ادعیه رضوی
- حدیث شرایع الدین (محض الاسلام)
- امیرالمؤمنین در کلام امام رضا علیه السلام
- حضرت مهدی در کلمات امام رضا علیه السلام
- معجزات و کرامات امام رضا علیه السلام
- معاصران امام رضا علیه السلام (دانشمندان آن زمان)
- فرزندان امام رضا علیه السلام
- فضیلت زیارت امام رضا علیه السلام
- نامه‌های امام رضا علیه السلام
- امام رضا علیه السلام و ایران
- امام رضا علیه السلام و اهل سنت
- القاب فردی امام رضا علیه السلام
- اخلاق فردی امام رضا علیه السلام
- اخلاق اجتماعی امام رضا علیه السلام

سبک زندگی از نظر حضرت رضا علیه السلام

عبادات

آراستگی

مهمان‌نوازی

خانواده

برخورد با مردم

بخشش

سفرها

برخورد با خلفا

مادر امام رضا علیه السلام

کلمات امام رضا علیه السلام

توحید در کلمات امام رضا علیه السلام

اسماء و صفات الهی در کلمات امام رضا علیه السلام

مشیت و اراده در کلمات امام رضا علیه السلام

جبر و تفویض در کلمات امام رضا علیه السلام

طبیعیات در کلمات امام رضا علیه السلام

افعال بندگان در کلمات امام رضا علیه السلام

نبوت و رسالت در کلمات امام رضا علیه السلام

ویژگی‌های انبیاء در کلمات امام رضا علیه السلام

عصمت انبیاء در کلمات امام رضا علیه السلام

ویژگی‌ها و فضایل خاتم الانبیاء در امام رضا علیه السلام

روش‌شناسی بحار ۴۹

روش‌شناسی عوالم (جلد امام رضا علیه السلام)

روش‌شناسی مسند الامام الرضا علیه السلام از آقای عطاردی
 روش‌شناسی موسوعه الامام الرضا علیه السلام تالیف آقای حسینی قزوینی
 نقد مدخل امام رضا علیه السلام در دایره المعارف‌های فرنگی
 ویژگی‌های امامان معصوم در کلمات امام رضا علیه السلام
 امام کاظم در کلمات امام رضا علیه السلام

واقفه

نقد و بررسی بخش روایات مربوط به امام رضا علیه السلام در اخبار الدخیله
 نقد و بررسی بخش روایات مربوط به امام رضا علیه السلام در موضوعات فی الاخبار (هاشم
 معروف الحسنی)

زیارت جامعه صغیره روایت شده از امام رضا علیه السلام

مواعظ در کلمات امام رضا علیه السلام

توجه الی الله

تقوای الهی

محاسبه النفس

معاشرت با مردم

اخلاق اجتماعی

علم و تفکر

ولایت اهل بیت

خوردن و نوشیدن

خصال نیکو و زشت

پرهیز از گناه

ارتباط با بستگان (صله ی رحم)

فضایل و رذایل، صفات زشت و خوب در کلمات امام رضا علیه السلام

علل شرایع و احکام در کلمات امام رضا علیه السلام

مناظره با حسن بن سهل در باب علم نجوم

مناظره با ابن قره ی نصرانی

مناظرات با مأمون

مناظره با یحیی بن ضحاک سمرقندی

مناظره با صباح بن نصر هندی

احادیث قدسی در بیان امام رضا علیه السلام

کلمات پیامبران در بیان امام رضا علیه السلام

احادیث نبوی در کلمات امام رضا علیه السلام (حدود ۴۰۰ حدیث)

احادیث امیرالمؤمنین در کلمات امام رضا علیه السلام (۱۶۴ حدیث)

احادیث امام حسین در کلمات امام رضا علیه السلام

اقامه شعائر حسینی در بیان امام رضا علیه السلام

امام رضا علیه السلام در کلمات امام کاظم علیه السلام

برخورد امام رضا علیه السلام با گروه‌های مختلف

واقفه

مرجنه

غلات

راویان سنی امام رضا علیه السلام

امثال و حکم در کلمات امام رضا علیه السلام (با توجه به کتاب مرحوم شیخ محمد غروی)

اسناد تاریخی مرتبط با ولایت عهدی امام رضا علیه السلام براساس کتاب الحیاه السیاسیه للإمام

الرضا علیه السلام (سید جعفر مرتضی)

فضایل امام رضا علیه السلام در کلمات آثار اهل سنت

فلسفه اخلاق در نظر امام رضا علیه السلام

امام رضا علیه السلام در ادب فارسی (شعر، تعزیه، تئاتر، فیلم نامه، داستان، داستانک، رمان، شعر سپید، قطعه ادبی و...) به صورت کتابنامه یا گزیده

امام رضا علیه السلام در شعر عربی

تحلیل و بررسی نحوه شهادت امام رضا علیه السلام

امام رضا علیه السلام در ادبیات اردو

امام رضا علیه السلام در ادبیات ترکی

هدف مأمون از طرح ولایتعهدی امام رضا علیه السلام

فرصت ولایتعهدی امام رضا علیه السلام در نشر معارف اسلامی

آثار منسوب به امام رضا علیه السلام

طب الرضا علیه السلام

مسند الرضا علیه السلام

صحیفه الرضا علیه السلام

القاب امام رضا علیه السلام

امام ضامن

شمس الشموس

عالم آل محمد

قبله‌ی هفتم

سلطان سریر ارتضا

شرح و توضیح دو قصیده رضوی صاحب بن عباد

فقه رضوی تطبیقی (مقارن)

درونمایه زیارت‌نامه‌های امام رضا علیه السلام